

hogy onnét 1734-ben visszatérve hazájukba, ott is megindulhasson a szegények és betegek érdekében annyira szükséges karitatív munka. Ez az alapítás fontos és történelmi pillanat volt Elszász történetében.

Zabern — Blamont — Strassburg

Zabernben telepedett meg először a messze Chartres-ből ideköltözött hat nővér. Rohan kardinális kitüntető szívéllyességgel fogadta őket és nem csak a kezdet nehézségeiben állt mellettük, hanem később is gondviselő atyjuk lett. Ruhájuk a chartres-i nővérek durva gyapjából szőtt, szürke ruhája volt. És innen eredt a nép körében is elterjedt „szürke nénék” elnevezés.

Kezdetben öregeket és árvákat gondoztak, de városszerle ismert és szívesen látott betegápolók voltak.

Zabernből csakhamar három nővér szakadt el, hogy a lotharingiai hercegség területén fekvő Blamontban egy kórház vezetését vegyék át. A blamontiak örömmel látták a szegények szeretetéről messze ismert nővéreket és nem tagadták meg tőlük hálájukat és szeretetüket.

De már sokkal nagyobb jelentőséggel bír a nővérek strassburgi letelepülése. Itt kezdetben egy városi lelencház vezetését vették át a városi tanács meghívására. Strassburg határmenti fekvésénél fogva és mint katonai gócpont is vegyes és erkölceiről eléggé hírhedt lakosságú volt. 1749 februárjában nyílt meg a lelencház, ahol kezdetben hét nővér dolgozott, akik a házat Szent József oltalma alá helyezték.

A strassburgi lelencház megalapítása kezdete volt a társulati élet ölvirágzásának. Ezt a lendületet és életet a messze francia területről ideszakadt Pichard nővér vitte bele ügyes és okos vezetéssel a társulatba. A strassburgi intézet csakhamar anyaházzá lett. Így a strassburgi egyházmegye területén már három helyen is lelkes és fáradhatatlan szeretetmunka indult meg.

A forradalom ugyan végigsöpört az egyes vidékeken és itt-ott mint-ha megdöntéssel fenyegette volna a társulat életét, de a nyugtalan idők elmúltával 1823 után a strassburgi anyaházban mély gyökeret vert a társulat kidönthetetlen fája. Ágai messze nyúltak, szinte beárnyékkolták egész Európát. A terjeszkedés első vonala Tirol, Bécs, Magyarország, Horvátország felé mutat: de München és Bajorország területén is alkalmas talajra lelt az évszázadok viharaival hősiiesen dacoló strassburgi kongregáció.

(Folytatjuk.)

Hitbuzgalmi lap. Megjelenik havonta, júl. - aug. kivételével. A kiadásért felel: Proiszl Angela tart. főn. Felelős szerkesztő: Áronffy Ferenc tart. ig. Nyomatott az „Irgalmasnővérek Házinyomdájában” Budapest. Felelős vezető: Laiszky Jenő.

Róma világosságában.

A család joga a neveléshez.

AZ ÚR JÉZUS JÁSZOLA.

Igazi neve Maria Maggiore-bazilika. Ama négy templom egyike, amelyeket a jubileumok alkalmával meglátogatnak. A többi között egy igen értékes ereklye van benne. A kis Jézus jászolának néhány deszkája van ott gazdagon aranyozott szekrényben. Állandóan öt lámpa ég előtte. Ez a drága ereklye húsvétkor a hívők tiszteletének tárgya, szent karácsony ünnepén pedig körmenetben hordozzák körül.

Illő dolog is, hogy a Szentséges Szűz tiszteletére szentelt legnagyobb templom őrizze Jézus gyermekségének és a szent Családnak emez értékes emlékét, amelyet oly szívesen tekintünk a keresztény családok példaképének, amelyek nevelői hivatását XI. Pius pápa Őszentsége is fényesen elismeri a következőkben.

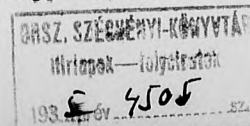
Az Egyház nevelői hivatásával — írja, — csodálatosan megegyezik a család nevelői hivatása, mert mind a kettő Istentől származik. A természet rendjében Isten tényleg a családba ültette be a termékenységet, az élet okát, ennél fogva az életre való nevelés okát is a tekintéllyel, a rend forrásával együtt.

Vizsgáljuk meg tehát a család nevelési jogának jellegét önmagában véve és a polgári és egyházi társadalom szempontjából is.

1. A család nevelői hivatása megelőzi az Államét.

Szent Tamás, az angyali doktor így fejezi ezt ki.

„... A család tehát közvetlenül a Teremtőtől nyerte a megbízást és ennél fogva a jogot is, hogy a gyermeket nevelje. S ez a jog elidegenít-

hetetlen, mert elválaszthatatlanul függ össze a megfelelő szigorú kötelességekkel. Olyan jog ez, mely megelőzi a polgári társadalom bármiféle más jogát s ezért bármely földi hatalom részéről sérthetetlen marad."

2. Ez a jog elidegeníthetetlen ugyan, de nem korlátlan.

A) Az angyali doktor ezt is megokolja.

„A fiú természettől fogva valami az atyából... Ebből a természeti dologból folyik tehát, hogy eszének használata előtt atyjának gondoskodása alatt maradjon. A természeti igazság ellen volna tehát, ha a gyermeket eszének használata előtt kivonnák a szülők gondjai alól vagy a szülők akarata ellen vele bármi módon rendelkeznének vele."

Az Egyház jogászai bölcsesége összefoglaló világossággal jut kifejezésre e kérdésben az egyházi törvénykönyv 1113. kánonjában.

„A szülőket súlyos kötelesség terheli, hogy minden erejükkel gyermekeik vallásos, erkölcsös, úgyszintén fizikai és polgári neveléséről is gondoskodjanak s ezzel előmozdítsák földi jólétüket is."

Ebben a pontban az általános meggyőződés teljesen megegyezik a Legfőbb Pásztor tanításával.

Az emberi nem általános meggyőződése e pontban annyira összhangzó, hogy nyíltan szembekerülnének vele azok, akik azt mernék vitatni, hogy a gyermek előbb tartozik az államhoz, mint a családnak; és hogy az államnak abszolút joga van a neveléshez. Tarthatatlan továbbá az az érv is, hogy az ember polgárnak születik s ezért elsősorban az államé. Ezek nem gondolják meg, hogy — mielőtt polgár lesz, — az embernek először léteznie kell és létezését nem az államtól, hanem a szülőtől nyeri.

XIII. Leo pápa nagy bölcseséggel jelenti.

„A gyermek valami az atyából és mintegy folytatása az ő személyének. Hogy pontosan fejezzük ki magunkat, a gyermek nem önmagától lép be a polgári társadalomba, hanem azon a családi közösségen keresztül, amelyben született."

S ugyanabban az Enciklikában így folytatja még XIII. Leo.

„Az atyai hatalom oly természetű, amit az állam el nem nyomhat, sem el nem szívhat; mert az emberiség életével közös eredete van."

B) Mindamellett a család nevelői jogának is korlátai vannak.

Ebből nem következik az, mintha a szülők nevelői joga abszolút és zsarnoki volna, mert elválaszthatatlanul alá van rendelve a végső célnak és a természeti és isteni törvényeknek, amint azt XIII. Leo egy másik halhatatlan Enciklikájában „A keresztény polgárok főbb kötelességeiről", kifejti.

„A szülőknek természettől joguk van hozzá, hogy gyermekeiket képezzék. De ám azzal a kötelezettséggel, hogy a gyermek nevelése és

taníttatása megegyezzzék azzal a céllal, amelynek érdekében Isten áldásaképpen nyerték a gyermeket. A szülők kötelesek tehát minden erejüket erre fordítani és állhatatosan visszautasítani és meggátolni minden illetéktelen beavatkozást, hogy a gyermek keresztény nevelését keresztülvihessék. Biztosítsák ama feltétlen jogukat, hogy gyermeküket keresztény nevelésben részesítsék; legfőképpen pedig tartsák őket távol az olyan iskoláktól, amelyekben magukba szívhatnák az istentelenség gyászos mérgét."

3. Ezt a hivatást a polgári jogtudomány is elismeri.

A családnak ezt az elvitathatatlan jogát többször is elismerték jogilag olyan nemzetek, amelyek polgári rendelkezéseikben még becsületben tartják a természet jogait. Így például újabban az Északamerikai Egyesült Államok szövetségének legfőbb bírósága egy nagyfontosságú vitában ekként döntött: „Az államnak semmiféle általános joga nincs arra, hogy egységes nevelési típust rendeljen az ifjúság számára és arra kényszerítse, hogy csakis állami iskolákban tanuljon. A gyermek nem az államnak pusztán teremtménye. Azokat illeti meg a jog s vele együtt a szigorú kötelesség is, hogy neveljék őt és kötelességeinek teljesítésére előkészítsék, akik életet adtak neki és irányítják."

4. Végül az Egyház is megvédi ezt a jogát.

A történelem a tanu reá, hogy különösen az újabb időkben az állam megsérti és megsértette a családnak a Teremtőtől kölcsönzött jogait s az Egyház ezeket mindig megvéde és oltalmazta. Legjobb bizonyítéka ennek az, hogy a családok mindenkor különös bizalommal viseltettek az Egyház iskolái iránt.

Valóban, az Egyház tudatában lévén egyetemes isteni küldetésének és ama kötelességének, hogy minden ember az egyedüli igaz vallást kövesse, fáradhatatlanul követeli is magának a jogot és emlékezteti a katolikus szülőket ama kötelességükre, hogy megkereszteltessék és keresztény módon neveljék gyermekeiket. Ezért örökös oltalmazza a családnak természeti jogán alapuló nevelési kötelessége felett annyira, hogy csakis határozott feltételek és biztosítékok mellett egyezik bele, hogy a hitetlenek gyermekeit megkereszteljék vagy a szülők akarata ellen rendelkezzenek neveltetésükről. S ezt mindaddig ellenzi, amíg a gyermekek maguktól meg nem tudják határozni, hogy a hitet szabad akaratból elfogadják-e vagy sem.

A család tehát az a forrás, amelyben életet nyerünk; az élet első iskolája, a melyben gondolkodni s első temploma, amelyben imádkozni tanulunk. Meg kell küzdenünk tehát mindazzal, ami azt lerombolhatja avagy megingathatja s támogatnunk kell minden törekvést, amely a család egységét, állandóságát és termékenységét biztosíthatja.

(Folytatjuk.)

A felüdülés órája.

Nagyontisztelendő Chaplain anyától.

„Amikor a szabályt újból megtartjátok, a Társulat növekedni fog.“ (A Szeplőtelen Szűz szavai Boldog Katalin nővérhez, a július 18-i jelenés alkalmával.)

Ne csodálkozzanak, kedves jó nővéreim, ha azt állítom, hogy a legfontosabb szabálypontok egyike, amelyről ma tárgyalni akarunk.

A rekreáció.

A jól végzett üdülőóra a testvéri szívélyesség otthona, a szívnek jóleső kitágulása, a nővérek között az egyetértés fenntartója, a családi élet tűzhelye. A szívek kitágulásával megújítja és gyarapítja az erőket és biztosítja a szenthivatásban való állhatatosságot. Még azt is hozzá merném tenni, hogy a jól végzett rekreáció hathatósan hozzásegít, hogy jól végezzük elmélkedésünket is.

A rekreációt jól végezzük:

1. Ha Isten akarata, azaz a szentszabály előírta időben tartjuk; sem előbb, sem később; mivelhogy két oly gyakorlat közé van ékelve, amelyek szoros hallgatást kívánnak tőlünk.

2. Ha Isten szeme előtt, magában a Társulatban megy végbe, csupán a nővérek között, nem pedig világiak jelenlétében.

3. Ha minden nővér jelen van és mindegyik kötelességének tartja, hogy — amennyire tisztsége engedi, — elsőnek érkezzék oda s így boldogan vegye jó Angyala áldását. A felettes-elöljárók sohasem adtak arra engedélyt, hogy valamely nővér mindig elmaradjon a rekreációtól. A gyermekek felügyeletét is hétről-hétre felváltva végezzék ama nővérek, akik szívesen foglalkoznak velük, és nem mindig ugyanaz a nővér.

4. Az üdülőóra folyamán ne feledkezzünk meg arról, hogy szűzek vagyunk, akiket az Úr arra választott ki, hogy *kövessük a Barányt, amerre megy*. Ha tisztségünkből kifolyólag néha sárban kell is járnunk, csak a lábunkkal tapossuk azt; ne érintsük meg és ne vigyük be a rekreációba. „Szűzek társalgása csak égi lehet.“ Ilymódon olyan lesz az, mint a napsugár; felüdít, világít, melegít, foltot sohasem okoz és sohasem kap.

5. Végül akkor jó a rekreációnk, ha a szentszabály következő pontját is betartjuk: *Tartózkodjanak még a szünórákban is a gyerekes könnyelműségtől, kitörő nevetéstől, nem illemes beszédétől, ilyen taglejtésektől és tiltott játékoktól.* — Modorunk és beszédmódunk mindenkor méltó legyen ahhoz a magas kiválasz-

táshoz, amelyre meghivattunk. Nyájasak és figyelmesek legyünk egymással szemben és érintkezéseinkben mindenkor az a szívélyes tisztelet és tiszteletteljes szívélyesség nyilvánuljon meg, amelyet Szent Vince kívánt meg leányaitól.

A rekreációban elkerülendő hibák.

1. *Túlsok beszéd.* — Vannak nővérek, akik igen jól tudnak beszélni. Mindig van valami mesélni valójuk és érdekesek is, hacsak kellő időben hallgatni is tudnak. Mert a sok a jóból is megárt. Fontolják meg az ilyenek, hogy mások is szeretnek beszélni, azért adjanak nekik időt a szóláshoz. Hogy másokat meghallgatni tudjunk, az éppoly értékes tehetség, mint a jó beszélőképesség adománya.

2. *Túlkevés beszéd.* — Ha valaki a rekreáció alatt egy szót sem szól, az nagyobb hibát követ el, mint aki túlsokat beszél. Vannak kétségen kívül nővérek, akik azt állítják: „De nekem semmi mondanivalóm sincs, nem tudok én beszélni!“ — Az igaz, hogy vannak természetől fogva hallgatag egyének. Ismertem egy nővért, aki szintén ily természetű volt s ámbár igen keveset beszélt, mégis kitűnően rekreációzott. Minden iránt nagyon érdeklődött, amit mondtak; s ezt tekintetével, mosolyával, egész magatartásával s két-három közbevetett, helyeslő szavával igen jól ki is tudta fejezni. Láttam, hogy ugyanaz a nővér egy oly alkalommal, amikor sehogyan sem sikerült a rekreáció, teljes erejével beszélni és a többieket felvidítani iparkodott. Az igazat megvallva, nem igen sikerült neki; de jópéldája, a melyet ezzel adott, nem maradt hatás nélkül s ma, hosszú évek múltán is még jót tesz a lelkekben. Hozzáteszem még, hogy a negyedóránál soha sem hallottam nővért oly jól beszélni, mint őt.

3. *Tisztségi gondjaink, nehézségeink avagy családi bajaink föltárása a rekreációban.* — Leginkább ezekben kell magunkról megfeledkezve, csakis a többiekre gondolnunk. Az egyik fiatal nővér kevéssel az esti rekreáció előtt értesült egyetlen fivére haláláról. Nagyon vigyázott, hogy a többiekkel semmit se vételesen észre és csak tíz perccel nyolc óra előtt közölte a nővérekkel fájdalmát. Egyben kérte őket, hogy szeretett fivéréől megemlékezzenek imáikban és másnapi szentáldozásukban. Amikor szeretetteljes szemrehányást tettek neki e miatt, így válaszolt: „Nem akartam megzavarni a rekreációt. Amikor Maurice Mária nagyontiszt. anyánk egyszer meglátogatta a szemináriumot, azt

ajánlotta nekünk, hogy sohase helyezzük keresztünket mások vállaira.“

4. *Nem is tudom, említsem-e a duzzogást, a rossz hangulatból eredő hallgatást?* — De vajjon felnőtt egyének, értelmes egyének hibája-e a duzzogás? Nem, ez gyermek-hiba, sőt csakis a kisdedek hibája. Egy normális és jólnevelt hétéves gyermek nem duzzog már, mert bírja eszének használatát.

De amint fizikai szempontból vannak egyének, akik sohasem érik el a normális testmagasságot s mindig törpék maradnak, éppúgy erkölcsi szempontból is vannak egyének, akiknek értelmisége és észtehetsége sohasem fogja elérni a normális fokozatot. De mit tegyünk? Legyünk részvétellel nyomorúságuk iránt és gyakoroljuk velük szemben a türelem erényét.

Jól figyeljük meg e tekintetben a jelölteket. Hogy mindenekelőtt okosak legyenek, „testben s lélekben egészségesek“, amint Szent Lujza Anyánk kívánta. A jó szellem és jó természet többet ér, mint a tudomány és tehetség.

A rekreáció a pihenésnek, felüdülésnek, örömteljes vidámságnak az ideje, nem pedig az *édes semmítévésnek*. „A Szeretet leányának pihenése abban áll, hogy változtatja a munkát“ — mondotta b. e. Kieffer anyánk. Mindenkor dolgozzék tehát, még a rekreációban is. A rekreációban végzett munka természetesen nem az a fárasztó, figyelmet igénylő, szorgos munka, amit napközben végeztek. *Varrással vagy fonással foglalkozzanak*, mondja a Szentszabály. Tehát könnyű munkával, mely nem kíván megterhelést, feszültséget; egyszerű közönséges munkával, amelyhez mindegyik ért; hasznos munkával a Társulat javára. A Szeretet jó leányai így is értették azt mindenkor. A jól rendezett házakban a nővérek mindenkor készek is arra, hogy koruk és tehetségük szerint megvarrják és kijavítsák a társulati fehérneműt avagy karban tartásuk saját kelengyéjüket. Ha jótékonycélú tombola avagy szeretet-vásár céljára akarnak munkát végezni, ezt csak akkor tehetik, ha mosásból kijött fehérnemű javítása már elkészült. Mert vajjon illő dolog volna-e, hogy a szegények szolgálói maguk is szolgálókat tartsanak? Egészségi okokból lehet talán fölmentés valami nagytakarítás alól, de már varrás és foltozás alól?

Semmi sem őrzi úgy meg a hivatási szellemet, mint ez az egyszerű és szerény foglalkozás. Jóra való falusi leányok vagyunk és legyünk is, nem pedig kisasszonyok. Isten kegyelmével legtöbb házunkban így van ez, sőt a legtöbb helyen annyira igény-

be veszik nővéreinket a művek, hogy igen kevés idejük marad egyébre. Annál több okuk van tehát arra, hogy ezt a kevés idejüket a Társulat munkáira fordítsák. Amit szívesen teszünk, arra mindig találunk kellő időt.

A rekreációban gyakorolható erények.

Egy jó missióspap mondotta egyik lelki gyakorlat alkalmával: „A rekreáció hadgyakorlata a Szeretet-leányának.“ — Itt mindenemű erényben gyakorolhatja magát. Elsősorban a szent örömben: örömben azért, hogy családi körben érezhetjük magunkat; örömben ama kiválasztott lelkek között, akiket Isten arra hívott meg, hogy *a Bárányt mindenüvé kövessék*; azután az alázatosságban, amely elhallgattat mindenemű érzékenykedést és túlzott önszeretetet; az egyszerűség gyakorlásában, amely mindent jóra magyaráz; végül a szeretetben; mindenekelőtt Isten szeretetében, többször hozzá emelkedvén szeretet-fohászokban, mint a szentszabály is mondja; de nővértársaink szeretetében is, mert igyekszünk őket boldoggá tenni vidámságunk, jókedvünk és szívélyességünk által, amellyel körül vesszük őket.

Ilymódon minden egyes nővérházunk képmása és előjátéka amaz örömeknek, amelyek az Égben várnak reánk, sőt az a kis mennyország lesz, amelyet Szent Vince ígért meg nekünk.

A Társulat iskolájában. (Nagyontisztelendő Chaplain anyától.)

A Szeretet-leányainak érintkezése elüljáróival.

Az elüljárók látogatása.

Ha elüljáró látogat meg valamely házat, azt mindig úgy tekintsék a nővérek, mint Isten kegyelmét s mindnyájan kedves kötelességüknek tartásuk, hogy mint szerető gyermekek, a lehető legnagyobb tisztelettel és előzékenységgel fogadják őket. A b. e. Cesereto nővérről († 1901.) szóló följegyzésekben olvassuk, hogy ily alkalmakkor oly nagy volt az öröme s oly szívélyes és tiszteletteljes fogadtatásban részesítette elüljáróit, hogy „magáért Üdvözítőnkért sem tehetett volna többet. Hiszen élő hite Őt látta az elüljárók személyében is.“

És tényleg. A csengő örömteljes szava, mely érkezésüket jelzi, a *Magnificat*, mely első üdvözlétül fölcsendül a kápolnában, élénken kifejezi azt az egészen természetfölötti érzületet, amelyet látogatásuk ébreszt...

Nővérházainkban általában őszinte szívélyességgel fogadnak mindenkit; a nagyontisztelendő anyától vagy a tartomány vizitá-

tor-nővérétől kezdve bármelyik átutazó nővérig. Mily épületes versengést fejtenek ki figyelemben és előzékenységben a drága utasok iránt!... Nővéreink legtöbbje szent találékonysággal igyekszik nekik ezer kis szolgálatot tenni; még ruháikat és cipőiket is megtisztítják este, hogy ettől a fáradságtól is megkíméljék őket, ezzel is a Szentek példáját követvén.

Amikor a nagyontisztelendő anya vagy a nagyontiszt. vizitátornő több napot tölt egy házban, a gyengéd figyelem azt sugallja, hogy a használatára elkészített íróasztalon ott legyen mindaz, amire szüksége lehet; így pl. különféle levélpapír és boríték, bélyeg, stb.; hogy kísérőjénél bizalmasan érdeklődjenek, nincs-e valami különlegességre szüksége az étkezésnél... hogy méggye-szer körültekintsenek hálósobájában és meggyőződjenek, hogy ott semmi sem hiányzik... hogy készletben legyen ott kornett- és fehérnemű, stb. A tisztelet és gyermeki szeretet oly körültekintővé és előzékennyé tege a Szeretet-leányát, hogy a Vendégnek minden szükségletét kitalálja még akkor is, ha azt ki sem fejezi.

Berchmans Szent Jánost a ft. páter spirituális szobájának gondozásával bízták meg. Följegyezték róla, hogy oly tisztán tartotta és minden legkisebb szükséges dologról annyira gondoskodott, hogy a jó páter el volt ragadtatva. Nem is talált senkit, aki jobban végezte volna el ezt a tisztséget, mint ő.

Rendes látogatások.

Ha a vizitátornő avagy az egyik tiszti-nővér rendes látogatását végzi a nővér-házban, az a szokás, hogy szürke kötényben várják s ezt meg is tartásák a nővérek a vizitáció alatt. Magától értetődik, hogy bizonyos munkákhoz fölvehetik a kék vagy fehér munkakötényt, de amikor a társulati szobában összegyűlnek, újból szürke kötényben legyenek.

A tiszteletnek ez a külső jele az iránt, akit „Isten küldött hozzájuk“, föléleszti lelkükben az élő hit szellemét. „Ó, ó, — mondotta mosolyogva egyik nap a jólelkű orvos úr, — látszik, hogy a nővérek ma ünnepelnek általános főnöknőjük tiszteletére.“ — A nővéreken természetesen észrevehető volt, hogy nem úgy vannak, mint máskor.

Ha valamely társulati gyakorlatról elkésik egy nővér, akkor a vizitátornő vagy a tiszti-nővér előtt csókol padlót; neki s nem a szolgáló-nővérnek jelenti késése okát. Éppúgy, ha engedélyt kér, hogy a szolgáló-nővérrel ezt meg ezt közölhesse. Az érkezett póstát is a felettes elüljárónak kézbesítik, aki kiválasztva a nevére érkezett leveleket, az intézet póstáját átadja a szolgáló-nővérnek.

Kánoni vizitáció.

Az is megtörténik, hogy valamelyik főtiszt. misszionárius látogatását fogadjuk házunkban, akár kánoni vizitációra, akár más okból. Ez nagy kitüntetés és vigasztalás számunkra, mert Szent Vince fiai és leányai együttesen a „kettős Családot“ alkotják és mindenütt testvéries, szívélyes és amellet tiszteletteljes kapcsolatok fűzik őket össze.

Ne feledjük azonban, hogy a misszionárius mindenekelőtt pap; azért dicső Atyánk tanítása szerint „mindig majdnem ugyanazon tisztelettel tekintsünk rájuk, mintha az oltárnál látnók őket.“ Ebből kifolyólag az a nővér, akit a szolgáló-nővér a misszionárius szobájának gondozásával bízott meg, ezt a feladatát éber figyelemmel s egyben nagy tartózkodással is végezze s óvakodjék oda belépni az alatt, amíg a misszionárius bent tartózkodik.

A missióspap étkezése „külön szobában, nem pedig az ebédlőben“ történjék, amint azt nagyontiszt. Boulet anya és főtiszt. Etienne atya körleveleikben elrendelték. Így, ha a nővérek jelen vannak is étkezésénél, azt sohase engedjék meg maguknak, hogy ott kávézzanak avagy valami süteményt vagy gyümölcsöt vegyenek magukhoz. Ezenkívül óvakodjanak minden olyan beszéd-től vagy mozdulattól, amely bizalmaskodást árulhatna el. Minél kevesebb része van ténykedéseinkben a természetnek, annál inkább van az Istentől; tehát annál több jót művel az magunkban is, másokban is.

Társulati hírek.

1. Boldogáavatási perünk.

Főtisztelendő Scognamillo úr, Társulatunk boldoggá és szenttéavatási pereinek referense, sürgönyileg értesítette a nagyontisztelendő anyát, hogy a legutóbb Rómában tartott gyűlés, amelyen tiszteletreméltó de Jacobis Jusztin lazarista *erényeinek hősiességét* állapították meg, teljes mértékben sikerült. Folytassuk imáinkat ezért a szép Perért, mely úgy látszik, igen gyorsan halad előre. Az általános gyűlés július 16-ára van kitűzve. Ha az is sikerül, rövidesen követi majd az Isten szolgája erényeinek hősiességét kihirdető dekrétum.

2. A Szentvincés szeretetegyesületek.

Budapesti Központjuk június 16-án propaganda gyűlést hívott egybe, amelynek célját Gróf Hunyady Józsefné orsz. elnöknő szeretetegyesületeink jövőjének biztosításában jelölte meg elnöki

megnyitójában. A szeretetmunkába való belekapcsolódás szükségességéről Ft. Keller Lajos házfőnök úr beszélt, majd Köhler F. házfőnök három módot jelölt ki arra, hogy a szeretetegyesületek új tagokban megújulva elfoglalhassák az őket megillető helyet a küszöbön álló szegényügy rendezésében.

„Az a feladatunk most, — mondotta Köhler F. — hogy a közelmúltban lezajlott Világkongresszus nagy erkölcsi tőkáját aprópénzre válthassuk. Évtizedekre, sőt évszázadokra kell biztosítani a szentvincés munka jövőjét. A Hercegprímás is gondviselészerű dolognak tartotta a szentvincés Kongresszus nagy belső megmozdulását. A Vatikán hivatalos lapja, az *Osservatore Romano* nagy hasábkokban foglalkozott a budapesti Kongresszussal.

Mi lesz a szentvincés szeretetegyesületek hármass feladata a Kongresszuson kimondott határozatok szerint?

1) Meg kell erősíteniünk és támogatnunk egyesületünk Központját. Ezt imával, jelentéseink beküldésével, az indítványok pontos betartásával tehetjük.

2) Az ifjúsági csoportok beszerzése a szeretet munkájába meglévő társulatainkban, esetleg új csoportok létesítése, ahol csak erre alkalom nyílik.

3) Használjuk fel összeköttetéseinket arra, hogy ismerőseink körében megismertessük a szeretetegyesületeket. Szerezzünk új tagokat meglévő egyesületeink számára és amennyire csak tőlünk telik, mozdítsuk elő az egyházközségi keretek között új szentvincés csoportok, szakosztályok keletkezését.

Szentgáli Antalné indítványára egy Központi Propaganda-bizottság alakult, amelynek feladata kizárólag új tagok toborzása és új egyesületek megszervezése. E propaganda-bizottság vezérkarát Gróf Hunyady Józsefné orsz. elnök, Dr. Massanek Gáborné ügyv. elnök, Szabó Lajos a szeretetegyesületek igazgatója és Szerényi Ilona titkárnő képezik. Állandó tagjai az egyesületek elnökei, igazgatói és a tiszt. vezető nővérek és azon hölgyek, akiket a Vezérkar időnkint felkér. Itt tolmácsoljuk azt a kérést is, hogy igyekezzünk részt venni ebben a munkában, amely a lezajlott Kongresszus gyümölcseit akarja beláthatatlan időre biztosítani hazánkban.

3. A törökországi állapotok.

Hírlapok közölték amaz új törvény kihirdetését, amely június havától kezdve megtiltja minden egyházi ruha viselését Törökországban. Május 7-én pedig az a hír érkezett, hogy nagyszámú szerzetesnő hagyta el az országot és Szent Vince Szeretleányainak tekintélyes csoportja is hajóra szállt Marseille felé.

Mi van tehát tulajdonképpen nővéreinkkel?... Sokan intézték már hozzánk ezt a kérdést olyanok, akiket érdekel a nővérek és ennek a tartománynak sorsa. Ezekben a kínos kétségekben és vergődésekben, amikor a felettes-elüljáróknak ily nagy horderejű és súlyos következményekkel járható ügyben határozatot kellett hozniok, a Szentséges Atyának kettős sürgönye — melyeket a konstantinápolyi apostoli delegátushoz intézett, — mutatta meg föltiszt. generális-atyánknak azt az utat, amelyet Szent Vince kettős Családjának ily körülmények között követnie kell.

Első sürgöny:

A Szentséges Atyának érett megfontolás után az a véleménye, hogy a szerzetesek ne hagyják el házaikat és az országot mindaddig, amíg anyagi körülményeik lehetővé teszik az ottmaradást.

Második sürgöny:

A tanítással foglalkozó szerzetes-társulatok azt a kérdést intézték Öszentségéhez, vajjon elhagyják-e törökországi intézeteiket. Kérem Excellenciádat, adjon nekem tájékoztatást e tekintetben. Az én véleményem az, hogy intézeteik elhagyása már csak a legutolsó lépés legyen. Csakis akkor határozzák erre magukat, ha a törvény abszolút lehetetlenné teszi ottmaradásukat vagy pedig az anyagiak szempontjából lehetetlen az ottmaradásuk.

Még a távozásnál is sokkal nagyobb áldozatot hoztak ama nővéreink, akiknek intézetei — legalább is egyelőre — folytatják működésüket. S ezek száma a nagyobb. Hogy bátorítást nyerjenek e megpróbáltatások közepette, föltisztelendő elüljáróink buzdító levelei és a tartományi elüljárók példája mellett a Szentséges Atya maga is kegyeskedett rájuk gondolni. Öminenciája, Pacelli kardinális államtitkára által Scognamillo úrnak, a Missió-társulat szentszéki prokurátorának, ezeket iratta:

A Vatikánban, 1935 március 31-én.

Főtisztelendő Uram!

Ézennel kifejezem Főtisztelendőséged és az Ön közvetítése által intézményük elüljárói előtt, hogy Őszentsége legmagasabb tetszésével találkozott az a bölcs határozat, amelyet legutóbb a Törökországban lakó Szeretet-leányai ügyében hoztak s amelyben felszólították őket, hogy ruházatukat illetőleg az új állam törvényeihez alkalmazkodjanak.

Ez az éppen nem könnyű áldozat, melyet a szerzetesnőktől a felebaráti szeretet nevében kívántak, amelynek gyakorlására szentelték magukat s melyet ők meghoztak hódolatból a Szeretetet iránt, — újabb és világítóbb bizonyítéka, hogy elüljárókat és alattvalókat egyaránt eltölti az a nagy keresztényi szellem, mely fölébe helyezkedik előnyöknek és érdekeknek, amelyek nem Isten legnagyobb dicsőségére és a lelkek legnagyobb javára szolgálnak.

Legfőbb Pásztorunk különös örömmel veszi tudomásul Depaul Szent Vince leányainak jópéldáját, az evangéliumi elvekhez való feltétlen ragaszkodásuk emez újabb bizonyítékát és azt akarja, hogy mindegyikükhöz egyenkint eljusson az ő teljes helyeslésének és vigasztalásának szava. Biztos benne, hogy szellemük annál inkább eltávolodik a világtól, amennyire öltözetük megváltoztatása révén ahhoz közeledni látszik. Az Úristen különös védelmét kéri számukra és atyai jóindulatának záloga gyanánt apostoli áldását adja reájuk.

Őszinte tiszteletem kifejezésével vagyok Főtisztelendőségednek az Úrban, stb.

E. Pacelli kardinális.

Egyes bezárt intézetek nővérei Görögországba, Szíriába és Algériába távoztak onnét. Azok a nővérek, akik koruknál vagy egészségi állapotuknál fogva már nem viselhették el az öltözet változtatását, Marseille-ben kötöttek ki. Nagyontisztelendő anyánk nevében igentiszt. asszisztens-nővérünk fogadta és helyezte el őket. Ezek a kedves nővérek — nem sokan! — igen épületesen alávetették magukat Isten akaratának és áldozatukat a tartományért és mind azokért ajánlották fel, akikért kedves társnőik odalent maradtak... Egyesüljünk velük mi is buzgó imáinkkal!

4. Tűzvész az angol Központban.

Március 23-án nagy megdöbbenést keltett az Anyaházban a Mill-Hillből jött következő sürgöny: *Tegnap tűzvész, kápolna elpusztult, nővérek megmenekültek.* Nagyontisztelendő anyánk azonnal részvétlétáviratot küldött megpróbált nővéreinek, mire a nagyontiszt. vizitátornő a következő részleteket közölte a tűzvészről.

Nagyontisztelendő anyánk, úgyszintén főtiszt. generális-atyánk részvétlétávirata nagy vigasztalásunkra szolgált mostani megpróbáltatásunkban. Nagybecsű kívánsága szerint az alábbi részleteket közlöm a tűz keletkezéséről és lefolyásáról.

Tegnap, pénteken délután szentséges áldásunk volt. Utána befejeztük elmékedésünket s ezalatt sajtáságos recsegés-ropogás hallatszott a kápolna tetőzetéről. Csakhamar sűrű füst töltötte be az egész épületet. Nem lehetett most már kétségünk az iránt, hogy házunkban tűz van és pedig ijesztő gyorsasággal terjed. Már-már szikrák hullottak a padokra is és a füst egész fojtóvá lett. Első aggodalmunk a legméltóságosabb Oltárszentségre irányult, mert a pap már eltávozott s hirtelen lehetetlen volt papot hívni. Azért megkértem sekrestyés-nővérünket, hogy ő maga vigye át a szent edényeket a másik épületben levő retraite-terembe. Éppen ideje is volt. Alighogy biztonságba helyeztük a szent Színeket, egyetlen lángtengerré vált az egész kápolna; lehetetlen volt oda belépni. De addig is a nővérek hősiességgel elszántsággal mentettek, amit lehetett és kihordták a kápolnából az értékesebb tárgyak legnagyobb részét.

E közben már három tűzoltó-csapat is érkezett. E derék emberek életük kockáztatásával küzdöttek a lángok ellen, amelyeket a szél a betegszobák és a szeminárium hálói felé sodort. A kis nővérek a retraite-terembe gyülekeztek és nem szüntek meg hangosan segítségül hívni Szeplőtelen Anyánkat a neki is, nekünk is annyira kedves fohással: *Ó bűn nélkül fogantatott Szűz Mária, könyörögj érettünk, kik hozzád menekülünk!*

Az általános felindultság és izgatottság közepette egyik nővérünknek az a jámbor gondolata támadt, hogy *Úrangyalára* harangozzon. A harang tiszta és örömteljes zengése meglepte a tűzoltókat. Mintha megálltak volna egy pillanatra s ezalatt a lángok — éppúgy, mint a Bon Marché áruház égésénél, — más irányt vettek. A tűzoltók úrrá lettek a lángok felett és Központiházunk többi épületei meg voltak mentve.

Elgondolhatja jó Anyánk, micsoda hála töltötte be szíveinket a Szentséges Szűz iránt, aki most ismét láthatólag bebizonyította, hogy ő a mi oltalmunk. Amikor este 8 óra tájban az ajtóból bepillantottunk elpusztult szentélyünk belsejébe, amelynek boltíve is beroskadt a többi rom közé, nagy örömmünkre azt láttuk, hogy az oltár érintetlen és fölötte egész fehéren emelkedik égi Anyánk szobra.

Azt hisszük, hogy a tűzvészt néhány munkás vigyázatlansága okozta akik az utóbbi napokban a kápolna tetőzetét javították. Mennyire kö-

szönjük a jó Istennek, hogy emberéletben nem esett kár a tűzvész folyamán! S milyen hathatós lecke volt ez számunkra a megváltásról s az isteni Gondviselésre való hagyatkozásról éppen: szentfogadalmaink megújítása előtt!

5. Iskolai előadás Japánban.

Amint tudjuk, nagyont. Lebrun anya a drága felettes-elüljárók megbízásából a kínai, indokínai és japán misszióházainkat látogatja meg. Útjáról sok érdekes levelet küld az Anyaházba, melyek nagy részét a „Visszhang” is közli. Mi csak egy japán elemi iskolai előadás részleteire szorítkozunk, mely a maga különlegességeivel élénk világot vet a japán nép lelkületére.

Japánban úgy a nagy, mint a kis iskolákat valami szélsőséges udvariasság jellemzi, ami nekünk túlzásnak, majdnem csúszás-mászásnak tűnik föl. De ez népszokás és nővéreinknek kötelességük, hogy azt is bevessék tanítványaik lelkébe. De mindamellett egy kis egyszerűsége és őszintesége is tanítgatják őket.

Reggel kilenc órakor ott voltunk már az iskolában, hogy megfigyeljük vagy negyven 4-7 éves kisgyermek érkezését. A szerény előcsarnokba lépve, fiúk és leányok levetik cipőiket s egy odakészített, megfelelő ládába helyezik. Azután fölerősítik kis japán szandáljaikat, vagy pedig harisnyában maradnak.

A terembe harmónium-játék akkordjai mellett vonulnak be. Csengetés nincs, sem másféle jeladás; nincs semmi, ami zajt okozhat. Tökéletes csend uralkodik köztük. Egy ritmikus dallamba kezdenek s úgy mennek helyeikre.

Megkezdődik az ima. A legtöbb gyermek még pogány, azért az imádság — bár áhitatos, — de csak erkölcsi értékű; mert most még kezdetben nem szabad elriasztani a szülőket. Megköszönik az „ég Istenének”, hogy megtartotta életüket, hogy ezt a napot adta nekik; hogy jó szüleik egészségesek, hogy a munkát elvégezték; hogy értelmüknek világosságot adott és kéri őt, hogy elkerülhessék a rosszat és jót tegyenek. Innét a nővérek majd lassankint áttérnek a *Miatyánkra*, az *Üdvözlégyre*, a jó Jézus és Szent Anyjának szeretetére, akit többen közülük kissé már ismernek és szeretnek is.

Most következik a tanítónő üdvözlése. Nehéz dolog ez! Nagy tisztelettel megy végbe; háromszoros mély meghajtása az egész testnek!

Erre megválasztják az aznapi tanácsadót vagy figyelmeztetőt, akinek feladata lesz minden kis bizalmi ügyüket elintézni. Ezt a tegnapi tanácsadó választja. A megválasztás feltételei: hogy példásan viselkedett, hogy szüleitől nem kért pénzt cukorra, kis *kimonója* (japán ruhadarab; hosszú bőujjú tunika, derékon övvel leszorítva) nagyon tiszta és legalább *egy szolgálót* tett társainak. Azután elfoglalja tisztségét.

Azzal kezdi, hogy bocsánatot kér mindenkitől, akit valaha meg-

bántott. Viszont tőle is bocsánatot kérnek kis társai. Ezen a reggelen öt vagy hat kisgyermek végezte nála ezt az alázatos jóvátételt. Erre kis négyszögű japán selyempapírok kiosztása következik, amelyek a nap folyamán zsebkendőül szolgálnak. Majd a kis figyelmeztető egy megfelelő ének kíséretében végignézi a kezeket, hogy elég tiszták-e.

Végre megkezdődik a tanítás. Nővéreink nem tudnak még elég jól japán nyelven, azért magát a tanítást egy segédtanítónő végzi. Ügyesen jár el dolgában, mert sokat beszélgeti a kicsinyeket. Az előkészített tananyag: egy vonat érkezése az állomásra. A gyermekeknek meg kellett kérni szüleiket, hogy előző nap, vasárnap, kivezessék őket a pályaudvarra. Minden gyermeknek egy megfigyelt egyéniséget kellett utánoznia: egy gazdag vagy szegény utast podgyászával; az utazó kereskedőket, a gyümölcs- és ujságárúsokat; a vasúti hivatalnokokat, hordárokat, a fűtőt, az állomásfőnököt, stb. Igazán helyes és élénk előadás volt. A tanítónő minden egyes felelet után maga is meghajlással köszönte meg a kisgyermeknek.

Azután torna következett, ami körülbelül megfelelt a mi kis iskolásaink tornagyakorlatainak. Majd néhány percre kimehettek és megpihenhettek, de ez is kölcsönös udvarias, erőltetett meghajlásokkal kezdődött és végződött. Végül a tízórai, amelyet ők „a hódolat órájának” neveznek. Az aki soros, elkészíti a teát s felszolgálja azt az ily fontos ténykedéshez megkívánt üdvözlések kíséretében; azután elmossa a csészéket és felszolgál a tanítónőnek is. A gyakorlati tantárgyak és sportok délutánra maradnak. Nem időzhettem soká; csak két rövid órácskát töltöttem az iskolában, de igen kellemesen telt el.

Kérdések — Feleletek.

1. A Szeretet-leányainak mindig megvan-e az a kiváltsága, hogy a papok helyett kimossák a kehelykendőket és korporálékat?

Igen, a Szent Ritus-kongregációnak az általános főnök kérésére 1927-ben kiadott rendelete szerint az ezzel megbízott Szeretet-leányai első vízben kimoshatják a korporálékat, a kehelykendőket és pallákat a fölszentelt papok helyett, akik különben a liturgia szabályai szerint kötelesek ezt megtenni.

Ez a kifejezés: *első vízben* most már nem is helyes. Mert ezelőtt az előírás szerint két vízben kellett kimosni e szent dolgokat; most azonban már elég, ha egy vízben mossák ki, mielőtt a többi egyházi fehérenművel együtt mosásba adják. De ezt a műveletet igen nagy gonddal és tisztelettel kell végezniök. Egészen külön edényeik legyenek e célra. Rendes vizet használhatnak, amelybe a szent fehérenműt jól széjjelhajtogatva beáztat-

ják, azután kezükkel kicsavarják. Az elhasznált vizet a sekrestyének külön víztartójába kell önteniök, vagy ha az nincs, a tűzbe. De feltétlenül meg van tiltva, hogy a vízvezetékbe öntsék.

E művelet után a többi fehéreneművel együtt kimosathatjuk most már ezeket is. De sokkal tiszteletteljesebb dolog, ha az egyházi fehéreneműt egészen különválasztjuk a többitől, sőt a mosás napjáig is külön fiókban vagy ládában gyűjtjük össze. Sohasem fordíthatunk elég gondot a szent áldozat szolgálatára és az egyházi fehérenemű tisztaságára. E tekintetben megdicsérhetem a Szeretet-leányait: sohasem találtam még náluk e pontban kivetni valót.

Ezek az előírások csakis a korpolarékra, a kehelykendőkre és pallákra vonatkoznak, nem pedig a vállkendőkre, albákra, oltárterítőkre, stb., amelyeket bárki is kimoshat.

Cazot Emil C. M. igazgató.

A japán kalapos.

(Az Echo-ból.)

Egyik japán kalapos beállít Foukuoka plebánusához azzal a kéréssel, hogy tudakolja meg, „híveitől”, hogyan készítik azok kalapjaikat. „Híveim... kalapjaikat...? csodálkozik a plebános úr. — Hiszen japánok azok s mint ilyenek, nem hordanak kalapot.”

A kalapos belátta, hogy itt semmit sem nyerhet; sarkon fordul tehát s beszenget a nővérekhez: „Nővérem — mondja, a kornett hullámos szárnyaira bámulva, — nem mondaná meg nekem, hogyan készítik kalapjukat?” — Costa nővért meglepi a kérdés. Csöpp kedve sincs ahhoz, hogy városuk eleganciájának fején kornettokat lásson, viszont megsérteni sem akarta ezt a szegény embert s azért röviden így válaszol: „Gombostűvel...” s azzal már be is zárta maga mögött az ajtót s a kalapos elmehetett az új tudományával.

Hálanyilatkozat.

Hálás szívvel mondunk köszönetet szent Lujza anyánk és boldog Labouré Katalin nővérünknek, hogy közbenjárásukra egy kedves nővérünk, kiről az orvosok már lemondtak, súlyos betegségéből felépült. Fokozza e csodás gyógyulás kedves pártfogóink iránti bizalmunkat!

Hitbuzgalmi lap. Megjelenik havonta, júl. - aug. kivételével. A kiadásért felel: Proiszl Angela tart. főn. Felelős szerkesztő: Áronffy Ferenc tart. ig. Nyomatott az „Irgalmasnővérek Házinyomdájában” Budapest. Felelős vezető: Laiszky Jenő.

Róma világosságában.

AZ ÁLLAM JOGA ÉS KÖTELESSÉGE A NEVELÉS TERÉN.

Az állami tekintély tartozik a családot és az egyént védelmezni és előmozdítani, a nélkül azonban, hogy megbénítaná vagy pótolná.

1. Az állam védje meg a család és az Egyház jogait és az ifjúság erkölcsi és vallásos nevelését.

2. Minden eszközzel mozdítsa elő az ifjúság oktatását és nevelését, amennyiben felkarolja az Egyház és a családok kezdeményezéseit, megkívánja a polgári és nemzeti kötelességek ismeretét és bizonyos fokát az értelmi, erkölcsi és fizikai művelődésnek.

Mindazonáltal világos, hogy az államnak a nevelési és oktatási irányításokban tiszteletben kell tartani az Egyház és a család veleszületett jogait és az igazságot. Megengedhetetlen és igazságtalan tehát az a monopólium, mely kényszerrel szorítaná rá a családokat, hogy állami iskolákba küldjék gyermekeiket.

Ezzel, persze, nem szűnik meg az államnak ama joga, hogy bizonyos államügyek helyes intézése szempontjából fenntartsa magának bizonyos hivatalok, főleg a katonaság előkészítésére szolgáló iskolák alapítását és irányítását...

Az állam feladata továbbá az úgynevezett polgári nevelés. Ez annyira széleskörű és sokoldalú, hogy szinte az állam egész munkáját felöleli. Amennyiben a közjóra irányul, az igazság szabályai szerint nem kerülhet ellentétbe az Egyház tanításával, mely ezen szabályoknak Istentől rendelt létrehozója.